

## ЩОДО ПИТАННЯ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

Впродовж останніх років спостерігається тенденція до набуття знань про стан навколишнього природного середовища та антропогенний вплив на нього. Конституція України та Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» нормативно закріпили право кожного на вільний доступ до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Науковець Т. Р. Захарченко наголосила: «Неможливо уявити собі сучасне цивілізоване, відкрите суспільство, яке б не забезпечувало своїм громадянам юридичних гарантії одержання інформації, яка їх цікавить, у тому числі екологічної». У Законі України «Про інформацію» екологічної інформації окремо не виділено, однак у ч. 4 ст. 21 зазначено: «До інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені відомості про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту» [1]. Поняття екологічної інформації та її форми наведено в ст. 25 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [2]. Ю. С. Шемшученко визначив, що екологічна інформація — будь-яка інформація про стан навколишнього природного середовища в письмовій, аудіовізуальній, електронній чи іншій матеріальній формі про події, явища, матеріали, факти, процеси і окремих осіб у сфері використання, відтворення та охорони природних ресурсів, природних компонентів та ландшафтів, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки [3]. Таке тлумачення, на нашу думку, є найбільш повним. Інформаційний запит може надходити з вимогою про надання можливості ознайомлення з даними моніторингу довкілля, кадастрів природних ресурсів, реєстрів, автоматизованих баз даних та інші, у випадках, коли дана інформація може вплинути на реалізацію екологічних прав та інтересів, якщо викликає громадський інтерес, без особистої зацікавленості в ній. Згідно з Положенням про державну систему моніторингу довкілля затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 1998 р. [4], суб'єктами системи моніторингу України, які наділені колом обов'язків у сфері здійснення спостережень за станом навколишнього середовища визначено Мінприроди, Мінагрополітики, ДСНС, ДАЗВ, Держсанепідемслужбу, Держлісагенство, Держводагенство, Держгеокадастр, Мінрегіонбуд, Держгеонадра, ДКА. Відповідно до наказу Міністерства екології та природних ресурсів України «Про забезпечення доступу до публічної інформації» від 11 листопада 2011 р. № 444 [5] запит подається

в довільній формі, з обов'язковим зазначенням відомостей про запитувача та можливі засоби для зв'язку, окрім цього, у ньому надається загальний опис інформації або вид, назва, реквізити чи зміст документа., щодо якого зроблено запит (якщо запитувачу це відомо). Відповідь на запит, за загальним правилом, слід очікувати протягом 5 робочих днів з дня подання запиту. Однак, якщо запит стосується інформації, необхідної для захисту життя чи свободи особи, інформації щодо стану навколишнього природного середовища, якості харчових продуктів і предметів побуту, аварій, катастроф, небезпечних природних явищ та інших надзвичайних ситуацій, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці громадян відповідь на запит повинна бути надана протягом 48 годин з дня подання запиту. Важливо підкреслити, що інформація такого типу надається безкоштовно. Оплатність передбачається лиш у випадку відшкодування фактичних витрат на копіювання та друк документів обсягом більш як 10 сторінок. У ст. 68 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» передбачена відповідальність за відмову від надання своєчасної, повної та достовірної інформації про стан навколишнього природного середовища, а також про джерела забруднення, приховування або фальсифікацію відомостей про стан екологічної обстановки чи захворюваності населення. Отже, виходячи з вище зазначеного, хочемо сказати, що екологічне інформаційне забезпечення щодо надання, збору, узагальнення та оприлюднення відомостей про екологічну обстановку та її вплив на стан здоров'я населення є надзвичайно важливим для формування правової свідомості громадян України, усвідомлення ними масштабів техногенного впливу та необхідності розробки справді ефективних способів захисту та охорони навколишнього середовища. Проаналізувавши низку законодавчих актів, зрозуміли, що вони лише частково регламентують доступ до екологічної інформації. Переконані, що єдиним правильним рішенням такої проблеми стане затвердження єдиного нормативно-правового акту, а це, в свою чергу, сприяло б чіткому визначенню та розумінню поняття екологічної інформації та права доступу до неї, визначило б повноваження компетентних державних органів у сфері інформування населення про стан навколишнього середовища.

#### **Список використаних джерел**

1. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 48. — Ст. 650.
2. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 черв. 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 41. — Ст. 546.
3. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. — Київ : Юрид. думка, 2005. — 848 с.
4. Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля : постанова Кабінет. Міністрів України від 30 берез. 1998 р. № 391 // Офіційний вісник

України. — 1998. — № 13.

5. Про забезпечення доступу до публічної інформації: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 11 листоп. 2011 р. № 444 // Офіційний вісник України. — 2011. — № 95. — Ст. 3475.

*Науковий керівник: к. ю. н., асистент Заверюха М. М.*